

Н. О. Шишпанова,
к. е. н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет
ORCID ID: 0000-0001-8347-5682
О. О. Копайгора,
здобувач вищої освіти, Миколаївський національний аграрний університет
ORCID ID: 0000-0002-6449-7381

DOI: 10.32702/2306-6814.2021.10.76

ПРОБЛЕМНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА НАПРЯМИ РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН

N. Shyshpanova,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance,
Mykolayiv National Agrarian University
O. Kopygora,
Applicant for higher education, Mykolayiv National Agrarian University

PROBLEM TENDENCIES AND DIRECTIONS OF REGULATION OF THE INSURANCE MARKET OF UKRAINE IN CONDITIONS OF TRANSFORMATION CHANGES

Сучасний страховий ринок України перебуває в умовах трансформаційних змін. Проблемним питанням розвитку страхового ринку, його конкурентоспроможності в умовах глобального економічного розвитку та інформатизації суспільства, визначенню ролі страхових компаній присвячено праці багатьох науковців. Динамічні зміни, які відбуваються сьогодні в розвитку суспільства, зумовлюють необхідність детального дослідження проблемних тенденцій та напрямів регулювання страхового ринку.

Метою статті є визначення проблемних тенденцій розвитку страхового ринку України та обґрунтування практичних засад щодо напрямів регулювання страхового ринку України в умовах трансформаційних змін.

Сформовано авторський підхід до визначення сутності цього поняття. Вважаємо, що страховий ринок в умовах трансформаційних змін можна розглядати як складову систему фінансового ринку, де об'єктом купівлі-продажу виступає специфічна послуга — страховий захист, що базується на врахуванні інтересів держави, громадян та бізнесу, використанні технологічних інновацій та застосуванні інформаційних технологій для підвищення конкурентоспроможності ринку. На основі проведених теоретичних досліджень, нами представлена концептуальна модель формування страхового ринку в умовах трансформаційних змін.

Проаналізовано сучасний стан розвитку вітчизняного ринку страхових послуг. Визначено, що страховий ринок тісно взаємопов'язаний з розвитком національної економіки, оскільки дозволяє акумулювати значні довгострокові інвестиційні ресурси, залучаючи кошти через пенсійні програми і програми страхування життя. Розширення страхового бізнесу створює робочі місця, активізує впровадження інновацій, стимулює стійкість економіки і пом'якшує наслідки глобальних ризиків.

Розроблено системний підхід до процесу регулювання та забезпечення захисту прав споживачів страхових послуг. Вважаємо, що саме впевненість споживачів у надійності страхової компанії є однією з основних засад розвитку страхового ринку. Ефективне регулювання та нагляд

за ринком роблять можливою таку впевненість та довіру до страховиків. Практична реалізація запропонованих рекомендацій дасть змогу наблизити законодавче забезпечення страхової діяльності до європейських стандартів, активізувати страхову, фінансову та інвестиційну діяльність страхових компаній, а також посилити фінансову безпеку на фінансовому ринку.

The modern insurance market of Ukraine is in the conditions of transformational changes. The work of many scientists is devoted to the problematic issues of the insurance market development, its competitiveness in the conditions of global economic development and informatization of society, and the definition of the role of insurance companies. The dynamic changes taking place today in the development of society necessitate a detailed study of problematic trends and areas of regulation of the insurance market.

The purpose of the article is to identify problematic trends in the development of the insurance market of Ukraine and substantiate the practical principles of the regulation of the insurance market of Ukraine in terms of transformational changes.

The author's approach to defining the essence of this concept is formed. We believe that the insurance market in the conditions of transformational changes can be considered as a component of the financial market, where the object of purchase and sale is a specific service — insurance protection based on the interests of state, citizens and business, use of technological innovations and application of information technologies. increasing market competitiveness. On the basis of the conducted theoretical researches, we present the conceptual model of formation of the insurance market in the conditions of transformational changes.

The current state of development of the domestic market of insurance services is analyzed. It is determined that the insurance market is closely interrelated with the development of the national economy, as it allows to accumulate significant long-term investment resources, attracting funds through pension and life insurance programs. The expansion of the insurance business creates jobs, intensifies the introduction of innovations, stimulates the resilience of the economy and mitigates the effects of global risks.

A systematic approach to the process of regulation and protection of consumer rights of insurance services has been developed. We believe that consumer confidence in the reliability of the insurance company is one of the main principles of the insurance market. Effective market regulation and supervision make such confidence and trust in insurers possible. The practical implementation of the proposed recommendations will bring the legislative support of insurance activities closer to European standards, intensify insurance, financial and investment activities of insurance companies, as well as strengthen financial security in the financial market.

Ключові слова: страхування, страховий ринок, регулювання страхового ринку.

Key words: insurance, insurance market, insurance market regulation.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

На сьогодні страхування є одним із стратегічних секторів національної економіки. Страхові компанії акумулюють довгострокові фінансові ресурси, які безпосередньо можуть бути використані в економіці [2]. Розвиток страхового ринку країни загалом та страхових компаній зокрема, зростання обсягів акумульованих ними фінансових ресурсів створюють сприятливі умови для розвитку економіки тому, що страхові фонди спрямовуються на інвестування різноманітних виробничих та соціальних об'єктів. У багатьох країнах страхові компанії є найважливішими інституційними інвесторами, що ефективно здійснюють розміщення коштів і управління активами.

Проблемним питанням розвитку страхового ринку, його конкурентоспроможності в умовах глобального економічного розвитку та інформатизації суспільства, визначенню ролі страхових компаній в умовах сьогодення присвячено праці таких науковців, як Ботвіна Н.О. [2], Волосович С.В. [3], Дем'янчук М.А. [4], Желізняк Р.Й. [5], Заволока Ю.М. [6], Краус Н.М. [7], Подра Н.П. [13], Мандра Н.Г. [9] та інших. Не зменшуючи важливості наукових досягнень вчених, слід відзначити, що недостатньо дослідженими залишаються питання, які стосуються особливостей регулювання розвитку страхового ринку в умовах трансформаційних змін.

Рис. 1. Концептуальна модель формування страхового ринку в умовах трансформаційних змін

Джерело: власні дослідження.

УЗАГАЛЬНЕННЯ ЦІЛЕЙ ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою статті є визначення проблемних тенденцій розвитку страхового ринку України та обґрунтування практичних засад щодо напрямів регулювання страхового ринку України в умовах трансформаційних змін.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Сучасний страховий ринок України характеризується такими процесами: інтернаціоналізм і глобалізація. Під час економічної та політичної криз страховий ринок України відчуває їх вплив один із перших. Така здатність до чутливості стимулює страхові компанії до адаптації з навколишнім середовищем, розвитку та самовдосконалення. Фінтехіндустрія бурхливо та невпинно розвивається, проникає в усі сфери фінансової діяльності та демонструє клієнтам нові й зручні фінансові сервіси та інструменти [4]. На страховому ринку з'являються високотехнологічні альтернативні страхові проекти, які з часом можуть виступити серйозними конкурентами традиційним страховикам. Формується нове покоління клієнтів, які менше довіряють відомим брендам, даючи перевагу унікальним дешевим продуктам [3].

Розмаїття визначень понять "страхування" та "страховий ринок" у вітчизняній та закордонній літературі значною мірою пояснюється широтою сутнісних рис цієї доволі складної економічної категорії. Так, Ботвіна Н.О. стверджує, що страховий ринок — це особлива сфера грошових відносин, де об'єктом купівлі-продажу виступає специфічна послуга — страховий захист, формується

пропозиція і попит на неї [2]. На думку авторів [6] серйозною допомогою в розширенні страхового ринку сьогодні є використання потенціалу інформаційно-комп'ютерних технологій та інформаційних мереж. Мазурок Г.І. розглядає страховий ринок як місце взаємодії між покупцями та продавцями, у результаті чого формуються попит, пропозиція та ціни на страхові послуги, а також здійснюється купівля-продаж страхових капіталів у межах однієї країни і на міжнародному рівні [8]. Підтримуємо думку, що з позиції інституціональної теорії та узагальнюючи погляди вчених, страховий ринок можна охарактеризувати як сукупність різноманітних інститутів і механізмів, спрямованих на зниження втрат учасників страхового ринку [15].

Отже, враховуючи специфіку, властиву страхуванню щодо інституціональної теорії, базуючись на ключових характеристиках страхового ринку та враховуючи трактування цієї дефініції науковцями, страховий ринок можемо охарактеризувати як складову систему фінансового ринку, де об'єктом купівлі-продажу виступає специфічна послуга — страховий захист, що базується на врахуванні інтересів держави, громадян та бізнесу, використанні технологічних інновацій та застосуванні інформаційних технологій для підвищення конкурентоспроможності ринку.

На основі проведених теоретичних досліджень, нами розроблена концептуальна модель формування страхового ринку в умовах трансформаційних змін (рис. 1).

Концептуальна модель розроблена з метою формування нових дієвих напрямів регулювання страхового

Таблиця 1. Частка страхового ринку у ВВП за 2010—2019 рр.

Роки	Показники			
	ВВП, млн грн	Валові страхові премії, млн грн	Питома вага страхового ринку у ВВП, %	Темпи приросту валових страхових премій, % до попереднього року
2010	1079346	23081,7	2,14	12,91
2011	1299991	22693,5	1,75	-1,68
2012	1404669	21508,2	1,53	-5,22
2013	1465198	28661,9	1,96	33,26
2014	1586915	26767,3	1,69	-6,61
2015	1988544	29736	1,50	11,09
2016	2385367	35170,3	1,47	18,28
2017	2983882	43431,8	1,46	23,49
2018	3560596	49367,5	1,39	13,67
2019	3978400	53001,2	1,33	7,36

Джерело: сформовано автором на основі даних [12; 14].

ринку України, що буде враховувати реалізацію інтересів всіх груп стейкхолдерів: держави (зокрема в частині регуляції, контролю та проведенні експертизи), бізнесу (зокрема в частині засновників страхових послуг) і громадян (споживачів страхових послуг) з метою досягнення синергетичного ефекту в умовах трансформаційних змін.

Ринок страхових послуг є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. Станом на 31 грудня 2019 р. у Державному реєстрі фінансових установ зареєстровано 233 страхові компанії, з яких 23 надавали послуги страхування життя (далі — "life"), а 210 — здійснювали страхування інше, ніж страхування життя (далі — загальне страхування/страхування "non-life"). Починаючи з 2000-х років кількість страхових компаній була відносно сталою, однак після кризи 2008—2009 рр. почала зменшуватись. Так, за 2019 р. порівняно з 2018 р., кількість компаній зменшилася на 48 СК, порівняно з 2017 р. зменшилася на 61 СК [14]. Така тенденція є причиною як регулюючої політики державних органів влади, які встановлюють вимоги до страхових компаній для їх надійності й захисту клієнтів, так і складною економічною ситуацією, яка склалася в Україні за останні роки.

Варто відмітити, що в сучасних економічних умовах страхування — це та галузь економіки України, яка протягом останніх років має стабільний значний щорічний приріст обсягів наданих послуг. Водночас, попри на номінальне зростання обсягів страхового ринку, ця галузь забезпечує на сьогодні перерозподіл незначної частини внутрішнього валового продукту (табл. 1).

В Україні ринок страхування є незначним за обсягом активів та за рівнем споживання страхових послуг. Показник проникнення, що визначається як співвідношення обсягу залучених страхових премій до ВВП, становить 1,33% (з них "non-life" — 1,3%). Для порівняння, за даними World Bank, Statista рівень проникнення послуг страхування в економіку Німеччини у 2019 році становив "life" — 3,2%, "non-life" — 1,9%.

Варто також відмітити, що за 2019 р. частка валових страхових премій у відношенні до ВВП становила 1,33%, що на 0,06 в.п. менше в порівнянні з 2018 р. Починаючи з 2015 р., спостерігається динаміка до зростання темпів приросту валових страхових премій у % до попереднього року.

Наявний попит на страхові послуги, спричинений прагненням страхувальників локалізувати ймовірні ризики й отримати грошову компенсацію збитків у разі настання страхової події. Про позитивну динаміку розвитку страхового ринку свідчать показники за 2009—2019 рр. (табл. 2).

Обсяг валових страхових виплат у порівнянні з 2018 р. збільшився на 1474,9 млн грн (11,5%). Збільшилися валові страхові виплати з таких видів страхування: автострахування (збільшення валових страхових виплат на 883,1 млн грн (15,1%)), медичне страхування (збільшення валових страхових виплат на 507,4 млн грн (24,2%)), страхування вантажів та багажу (збільшення валових страхових виплат на 92,8 млн грн (76,0%)). Водночас зменшилися валові страхові виплати зі страхування майна (зменшення валових страхових виплат на 263,1 млн грн (18,5%)), страхування життя (зменшення валових страхових виплат на 129,0 млн грн (18,3%)). Рівень валових виплат у порівнянні з аналогічним періодом 2018 року збільшився на 1,0 в.п. та становив 27,1%. Рівень чистих страхових виплат станом на 31.12.2019 р. стано-

Таблиця 2. Динаміка основних показників діяльності страхового ринку України

Роки	Страхова діяльність			Страхові резерви, млн грн	Загальні активи страховиків, млн грн
	Сума премій, млн грн	Страхові виплати, млн грн	Рівень виплат, %		
2009	22442,10	6737,20	33,00	10141,30	41970,10
2010	23081,70	6104,40	26,40	11371,80	45234,60
2011	22693,50	4864,00	21,40	11179,30	48122,70
2012	21508,20	5151,00	23,90	12577,60	56224,70
2013	28661,90	4651,80	16,20	14435,70	66387,50
2014	26767,30	5065,40	18,90	15828,00	70261,20
2015	29736,00	8100,50	27,20	18376,30	60729,10
2016	35170,30	8839,50	25,10	20936,70	56075,60
2017	43431,80	10536,80	24,30	22864,40	57381,00
2018	49367,50	12863,40	26,10	26975,60	63493,30
2019	53001,20	14338,30	27,10	29558,80	63866,80
2019 р. до 2009 р., рази	2,36	2,13	-	2,91	1,52

Джерело: розраховано за даними [14]

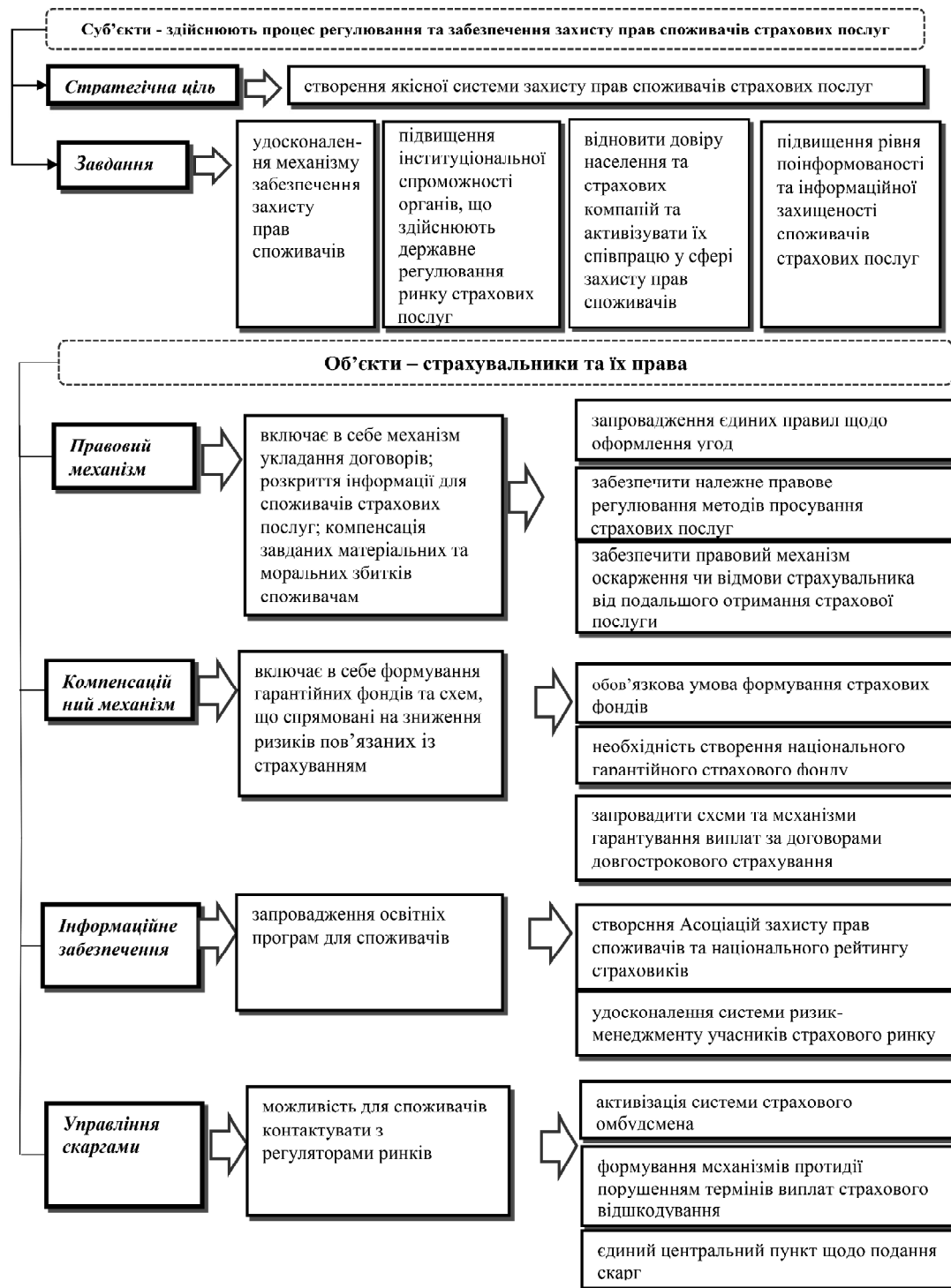

Рис. 2. Системний підхід до процесу регулювання та забезпечення захисту прав споживачів страхових послуг

Джерело: власні дослідження.

вив 35,5%, що менше на 0,6 в.п. у порівнянні з аналогічним періодом минулого року.

Зокрема, валові страхові премії та виплати зросли понад 2 рази. Це свідчить про наявність постійно попиту на послуги страхової діяльності серед страхувальників та виконання страховиками взятих зобов'язань за договорами страхування. За досліджуваний період, страхові компанії збільшили обсяги власних страхових резервів у 2,91 рази, це позитивно вплинуло на рівень забезпечення їх платоспроможності.

Сфера страхування також зазнала значної трансформації внаслідок карантинних заходів. Як зазначає, М. Межебицький, перший заступник голови правління страхової компанії ARX, запит на онлайн-сервіси значно зріс, оскільки багато хто з клієнтів просто боїться зайвий раз приїжджати до офісу. Водночас офіси страхових компаній продовжують працювати, хоча й не в повноцінному режимі. За останні два-три роки страховий ринок України дуже просунувся в онлайн. Багато в чому цьому сприяв запуск електронного ОСЦПВ. Сайти ба-

гатьох страхових компаній працюють у режимі вебмагазинів — продають страхові продукти онлайн або забезпечують їхню доставку. Кількість укладених в Україні договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) в електронній формі у січні — червні 2020 року склало понад 1,3 мільйона штук, що в 3,2 рази більше, ніж за аналогічний період минулого року. Крім того, є страхові маркетплейси, на яких можна вибрати кращу пропозицію і також придбати страховку онлайн. З'явилося й багато онлайн-сервісів для врегулювання збитків, дистанційної оплати платежів тощо.

Ті компанії, які інвестували в онлайн останніми роками, зараз, під час кризи, почали повноцінно працювати у віддаленому режимі. Але впровадження якісних онлайн-сервісів вимагає значних інвестицій, тому далеко не всі страховики можуть їх собі дозволити. Допоміжним чинником для розвитку українського ринку страхування може стати продаж такої послуги, як страховий поліс для покриття витрат на лікування COVID-19. Такі страхові поліси можуть стати обов'язковими при виїзді за кордон і будуть користуватися популярністю.

Страховий сектор переживає пандемію і карантин легше, ніж інші ринки. По-перше, там наперед оплачена послуга: ти купив страховку, але страховий випадок може і не наступити. По-друге, через карантин люди кілька місяців не виходили на вулицю, не їздили на машинах. Тому і обсяги виплат були менше. У третьому кварталі страхові премії вже перевищили показники докартинного першого кварталу на 3,5% [11].

Страховий ринок України перебуває на етапі розвитку та інтеграції у світовий простір. Попри певні здобутки він характеризується недоліками, наявність яких показує перспективи розвитку, крім того, функціонування страхових компаній на фінансовому ринку знаходиться в прямій залежності від рівня розвитку економічної системи, від сформованого в країні інвестиційного клімату, макроекономічної ситуації в цілому та трансформаційних змін, що відбуваються [3].

Проблеми, що існують на ринку страхових послуг знижують рівень довіри до страхових компаній та пригнічують їх розвиток. Серед них: низька платоспроможність та ліквідність страхових компаній; недосконалість бізнес-моделей страховиків; недостатня прозорість ринку та проблеми в корпоративному управлінні; проблема захисту прав споживачів страхових послуг [10].

Попри наявність ряду проблем страхового ринку, в Україні є можливості стосовно його подальшого розвитку, які проявляються в існуванні динамічно зростаючого ринку, зростанні обсягу страхових операцій, зацікавленості іноземних інвесторів.

На нашу думку, найбільш вагомою проблемою є проблема захисту прав споживачів. Концептуальні основи захисту прав споживачів страхових послуг, як важливого напрямку регулювання страхової діяльності в Україні досі розвиваються та потребують якісного доопрацювання. Враховуючи різноаспектність та рівні забезпечення захисту споживачів страхових послуг, категорій довіри до страхових організацій, зазначена проблематика потребує комплексного підходу. Так, Єдиний держаний

реєстр судових рішень за контекстним пошуком "страхування", станом на 25 квітня 2021 року містить більше 9 млн судових актів, які стосуються страхових спорів. Наведена статистика доводить необхідність застосування відповідних альтернативних механізмів вирішення важливого практичного завдання — захисту прав споживачів страхових послуг. Розпочати його виконання доцільно із відновлення довіри споживачів страхових послуг до страховиків безпосередньо, адже процеси нестабільності, що спостерігаються на страховому ринку України в частині спектру відносин "страховик-страхувальник", актуалізують питання підтримки належного стану економічної безпеки страхових установ, шляхом підвищення їх платоспроможності, та фінансової безпеки держави в цілому.

Основою системи удосконалення захисту прав споживачів на страховому ринку України є забезпечення його належного державного регулювання, як комплексу різнопланових заходів, котрі спрямовані на захист інтересів споживачів страхових послуг шляхом реалізації стратегічних програм розвитку страхового ринку через чітко визначені поточні дії та заходи щодо практичних механізмів забезпечення захисту прав споживачів, дотримання законодавства у сфері страхування, створення умов для здорової конкуренції та виявлення неіснуючих страхових компаній задля запобігання кризових явищ.

ВИСНОВКИ

Сформовано авторський підхід до визначення сутності поняття страховий ринок. Вважаємо, що страховий ринок в умовах трансформаційних змін можна розглядати як складову систему фінансового ринку, де об'єктом купівлі-продажу виступає специфічна послуга — страховий захист, що базується на врахуванні інтересів держави, громадян та бізнесу, використанні технологічних інновацій та застосуванні інформаційних технологій для підвищення конкурентоспроможності ринку та розроблено концептуальну модель формування страхового ринку в умовах трансформаційних змін. Проаналізовано сучасний стан розвитку вітчизняного ринку страхових послуг. Визначено, що страховий ринок тісно взаємопов'язаний з розвитком національної економіки, оскільки дозволяє акумулювати значні довгострокові інвестиційні ресурси, залучаючи кошти через пенсійні програми і програми страхування життя. Розширення страхового бізнесу створює робочі місця, активізує впровадження інновацій, стимулює стійкість економіки і пом'якшує наслідки глобальних ризиків.

Розроблено системний підхід до процесу регулювання та забезпечення захисту прав споживачів страхових послуг. Вважаємо, що саме впевненість споживачів у надійності страхової компанії є однією з основних засад розвитку страхового ринку. Ефективне регулювання та нагляд за ринком роблять можливою таку впевненість та довіру до страховиків. Практична реалізація запропонованих рекомендацій дасть змогу наблизити законодавче забезпечення страхової діяльності до європейських стандартів, активізувати страхову, фінансову та інвестиційну діяльність страхових компаній, а також посилити фінансову безпеку на фінансовому ринку.

Література:

1. Hunt J. The 6 Best Digital Insurance Companies of 2019. 2019. URL: <https://www.thebalance.com/best-digital-insurance-4160643> (дата звернення: 20.04.2021).
2. Ботвіна Н.О. Формування страхового ринку в Україні: реалії та проблеми сьогодення. Економічний аналіз. 2019. Т. 29. № 4. С. 132—137.
3. Волосович С.В., Фоміна О. Технологічні інновації на страховому ринку. Вісник КНТЕУ. 2018. № 5. С. 124—137.
4. Дем'янчук М.А., Дроздина А.А. Інформаційні технології як фактор підвищення конкурентоспроможності страхових компаній. Модернізація економіки: теоретичні засади та практика реалізації: матеріали міжнар. наук.-практич. конф., Запоріжжя, 2021. С. 145—149.
5. Желізняк Р.Й., Бонецький О.О., Жулевич М.І., Розвиток світового ринку страхування в умовах діджиталізації. Modern Economics. 2019. № 17 (2019). С. 100—104. DOI: <https://doi.org/10.31521/modecon.V17-2019-16>
6. Заволока Ю.М., Єфременко А.Г., Малашенко Ю.А. Особливості функціонування страхового ринку в умовах сучасної цифрової трансформації. Економіка і держава. 2020. № 6. С. 102—106. DOI: [10.32702/2306-6806.2020.6.102](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.6.102)
7. Краус Н.М., Краус К.М. Цифровізація в умовах інституційної трансформації економіки: базові складові та інструменти цифрових технологій. Бізнес та інтелектуальний капітал. 2018. № 1. С. 211—214.
8. Мазурук Г.І. До питання про сутність страхового сектора. Наукові записки Національного університету "Острозька академія". 2017. № 5 (33). С. 102—107.
9. Мандра Н.Г., Лактіонова О.Ю. Необхідність цифрових технологій у бізнес-процесах страховиків. Економічний простір. № 154. 2020. С. 202—206.
10. Національний банк України. Біла книга. Майбутнє регулювання ринку страхування в Україні. Київ, квітень 2020. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/White_paper_insurance_2020.pdf?v=4
11. Онисько М.С., Богач М.М. Особливості та перспективи організації страхової діяльності в АПК. Economics Bulletin. 2018. № 4. С. 140—147.
12. Офіційний сайт Державної служби статистики України: URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 13.04.2021).
13. Подра О.П., Петришин Н.Я. Особливості розвитку вітчизняного страхового ринку та напрями активізації страхової діяльності в умовах становлення цифрової економіки. Електронне фахове видання "Ефективна економіка". http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2020/78.pdf
14. Статистика страхового ринку України. URL: <https://forinsurer.com/stat> (дата звернення 13.04.2021).
15. Сукач О. М., Сарана Л.А. Страховий ринок України: сучасні реалії та перспективи. Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. 2016. № 1 (20). С. 106—113.
2. Botvina, N.O. (2019), "Formation of the insurance market in Ukraine: realities and problems of today", Ekonomichnyi Analiz, vol. 29, vol. 4, pp. 132—137.
3. Volosovych, S.V. and Fomina, O. (2018), "Technological innovations in the insurance market", VISNYK KNTEU, vol. 5, pp. 124—137.
4. Demyanchuk, M.A. and Drozdina, A.A. (2021), "Information technology as a factor in increasing the competitiveness of insurance companies", Modernizatsiia ekonomiky teoretychni zasady ta praktyka realizatsii materialy mizhnar. nauk.-praktych. konf. [Modernization of the economy: theoretical principles and practice of implementation: materials intern. scientific-practical conf.], Zaporizhia, Ukraine, pp. 145—149.
5. Zheliznyak, R.Y. Bonetsky, O.O. and Zhulevich, M.I., (2019), "Development of the world insurance market in terms of digitalization", Modern Economics, vol. 17 (2019), pp. 100—104. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V17\(2019\)-16](https://doi.org/10.31521/modecon.V17(2019)-16).
6. Zavoloka, Yu. Yefremenko, A. and Malashenko, Yu. (2020), "Peculiarities of the insurance market of Ukraine functioning in conditions of the current digital transformation", Ekonomika ta derzhava, vol. 6, pp. 102—106. DOI: [10.32702/2306-6806.2020.6.102](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.6.102)
7. Kraus, N. M. and Kraus, K. M. (2018), "Digitalization in the context of institutional transformation of the economy: basic components and tools of digital technologies", Business and intellectual capital, vol. 1, pp. 211—214.
8. Mazuruk, G.I. (2017), "On the question of the essence of the insurance sector", Naukovi Zapysky Natsionalnoho Universytetu "Ostrozka Akademiia", vol. 5 (33), pp. 102—107.
9. Mandra, N.G. and Laktionova, O.Y. (2020), "The need for digital technologies in the business processes of insurers", Ekonomichnyi Prostir, vol. 154, pp. 202—206.
10. National Bank of Ukraine, (2020), "White book. Future regulation of the insurance market in Ukraine", available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/White_paper_insurance_2020.pdf?v=4 (Accessed 20 April 2021).
11. Onysko, M.S. and Bogach, M.M. (2018), "Features and prospects of insurance activities in the agro-industrial complex", Economics Bulletin, vol. 4, pp. 140—147.
12. The official site of the State Statistics Service of Ukraine (2021), available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (Accessed 13 April 2021).
13. Podra, O.P. and Petrishin, N.Ya. (2020), "Features of development of the domestic insurance market and directions of activation of insurance activity in the conditions of formation of digital economy", Efektivna ekonomika, available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2020/78.pdf (Accessed 20 April 2021).
14. The official site of the State Statistics Service of Ukraine (2021), "Statistics of the insurance market of Ukraine", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (Accessed 13 April 2021).
15. Sukach, O.M. and Sarana, L.A., (2016), "Insurance market of Ukraine: modern realities and prospects", Visnyk Skhidnoievropeiskoho Universytetu Ekonomiky i Menedzhmentu, vol. 1 (20), pp. 106—113.

Стаття надійшла до редакції 19.05.2021 р.